

Sy-li spēwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swěrný
Přez spał měrný
Cerstwosc da.

Njeh ty spēwaš
Swěrnje dželaš,
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Ziwnosc je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbske njeđzelske łopjeno

B Budyšćinje

7. dežembra 1930

Baužen

Samotny redaktor farar Byrgacž w Rošacžicach. — Čištacz a naltab Čsmolerjež Inihicžisčezetnje a kniharnje, šap. dr. i wobm. ruł. w Budyšćinje
Wulhadža kóždu šobotu a płaczi šchwórczletnje 108 stončų pjenještow

2. njeđzela adwenta.

Matth. 3, 1—10.

„Profeta je šažo w Israelu postanył“, tuta powěsč roš-
šehérjesche šo rucže pšches žyly židowšći kraj, jako běšche Jan
křechzenik w pušćinje pšchi rězy Juda šapoczał předomacž a šbu-
dži wšchěm wješele a nowu nadžiju a šhrobłoscž. Šrudny běšche
tehdomnišći čzaž. Dawno běšche židowšći lud šwoju politišku
šamoštatnošć šhubit a šteješche pod šurowym knješćtwom pó-
hanškich Romškich, prawda a prawdošć wjazow kraju nještej,
ale jenož wola potłóčerjow, šědom móžachu židži po šwojej
wěry žiwit byčž. A Bóh šenjes w njebješach š tomu mjelčesche.
Něhdy běšche wón w tajkich čzežkich čzažach pšchego š wótzam
šwojich profetow póšlat, kotřiž šu lud trošchtowali a pošhlnili
a jemu Božu wolu pšhipowědali, w čzažu egiptowškeho wotrocž-
kowšćwa Móšjaža, kiž běšche lud tak krajnje wumohl w dnjach
šješbóžneho krala Ahaba a kralowje Šebel Eliáša a Elišu,
w babylonškim jastwoje Šesajaza a Šeremijaža, ale nětko njeb-
šche hižo pšches 400 lět žadny profeta wustupit. Bšche Bóh
šwoj lud šacžihnył? Ale we wutrobje luda běšche twjerda wěra
žywa, přjedy hač mešiaš pšhinde a šwoje škalešćwo šaloži,
pšhinde profeta, wróči šo Eliáš i njebješ, šo by šenješej pucž
pšhichotował do wutrobny wušwoleneho Božeho luda. A nětko
běšche tutón profeta tu šřjedža w najčezžichim čzažu. Kiž w
Šerusalemje w templu, ale w pušćinje pšchi rězy Šordan wón
předowasche. O, my derje šrošumimy, šo ludžo i čřžjódami š nje-
mu šhwatachu. A špodžiwne běšche, šchtož widžachu a šly-
šchachu. Špodžiwna běšche jeho drašća. Wón nješhodžesche, kaž
ludžo šwojeho čzaža, ale měješche drašću i wjelbludowych kož-

now a kožany paš na šwojich šjedrach a jědžesche škópcžki a šě-
ny měd, kotryž jemu džiwje pčžolki nanoschachu. Špodžiwne bě-
šche jeho předowanje. „Čžincže pokutu, pšchetož njebješće škale-
šćwo je šo pšhibližilo“, tak pšchivola wón kóždemu pšchego šažo.
Drje to njebješche ničšo nowe. Wo njebješćim škalešćwoje běchu
wšchitzy profetowo rěčželi, wo škalešćwoje, kotrež je w njebješach,
ale šotrež mešiaš na tutu šemju pšchinježe, ale nowa běšche
powěsč, šo je tele škalešćwo bliško, šo je škal tuteho škalešćwa hižo
po pucžu. Nowe to napominanje: pšchihotuježe pucž tomu
šenješej a čžincže rune jeho šchčezžki! Čžincže pokutu! Drje tež
tuto napominanje šnaješche kóždy žid. Šak hušto běchu měšchnizy
w templu ludej pšchivolali: čžincže pokutu, wobrocžče šo, wot-
wobrocžče šo wot šwojich šřchow a pšchivobrocžče šo š šwo-
jemu Bohu, nješhodžče dale na pucžach šješbóžnych, ale šhodž-
če po Božich pucžach. Ale ženje njeběchu tak žiwje šacžuwali,
šak mušnje běšche ša žyly lud, šo pokutu čžini. Šaž hižo tak hušto,
šak běšche lud šažo wot Boha wotpadnył a šwojeho Boha šabyl.
Ludžo w městach wškowachu a na wšach wobdžělachu šwoje pola
a wšchitkich wobšnježesche to pšchecže, šak móža šebi prawje wjele
pjenješ dobyčž. Drje šwonšowne pobožne wajšnje běšche š-
šchče mušnje. Ša šabbacže šhodžachu do šchule Bože šlowo
šlyšchecž; w kóždym šěče pucžowasche žid jemu do Šerusalem,
šo by w templu Bohu woprowal a šo modlił. Ale to běšche
jenož šwonšowne wajšnje, we wutrobje běchu šwětnje šmyšłeni
a pytachu jeno čželne derjehicže a štarachu šo mašo wo Boha a
šwoju nješmjeršćmu dušchu. Šuž pšchivola jim Jan šchčzenik:
wy nješmččež tajzy wštacž, kajzyž šče. Čžincže pokutu, wo-
brocžče šo! Njebješće škalešćwo je šo pšhibližilo. Bjes pokuty
njemóžčež do njeho pšhincž.

Czincze pokutu! tak pschivola dzenka Bóh psches Jana ksheczenika najchemu ludej. Bohacze je wón nasch lud zohnowal a gwěru pytal. Skoro 1000 lět je nasch lud kshecziejanski. Psches lětstotki njeje w naschim ludze žane džeczo wotrostko, kiž njeje swojeho Boha a Sbožnika jesnało, kiž njeje so w kshecziejanskej wěrje rošwucziło. Ale je dzenka nasch lud wopravdže kshecziejanski lud? Njeje w naschim ludze dzenka wjele 1000 džeczi, kiž so wjazy w kshecziejanskej wěrje njerostwucza. Njeje w nim wjele 1000, kiž so runje tak sadzerža kaž ludžo do lijenzy, wo kotrychž nasch Sbožnik je prajil: woni jědžachu a pijachu, ženjachu so a wudawachu so (Matth. 24, 38), ale nochychu so wot Božeho Ducha wozdziej dacž. Kelko je jenož ja tutu jemju žiwu, to stare dobre ksheczianske waschnje so pschezo bóle šhubi, haj, tykazy hidža Boha a Sbožnika a hanja wšchitko šwjate. Ach, so by nasch lud wopomnil, šchtož Jan ksheczenik jemu pschivola: Czincze pokutu!

Sacž budže nasch lud to czinicž, to njewěm, ale tebie, luby czitarjo, proschu, czin ty pokutu. Gody i hodowntym šchtomom a wobradženjom ntožejš kšweczič tež bjes pokuty, ale nihdy niž zohnowane hody. Tohodla nještwerdž w tutym šchutnym czažu, w adventskim czažu swoju wutrobu a czin pokutu, so Bože džeczo, twój luby Sbožnik tebi pschindže.

2. A czincze hódne plody pokuty. Mjes ludžimi, kotijž i Janej ksheczenikej pschindžechu, běšche wjele farijejskich a jadduzejškich, potajkim wjele wošebnych, hordnych ludži. Šchto je jich i Janej wjedlo, to njewěmy, knano běchu wczipni, teho muža jesnacž, wo kotrymž zyly lud rěczesche; knano so bojachu, so budže wón zyly lud šebi dohycž a so woni swoju móž nad ludom šhubja. Na žadny pad njeběšche jich žadanje po njebjeskim kraleštwje a jeho kralu i Janej czěriło. Ale tež woni běchu šwolnivi, dofelž so ludžo i hromadami wot Jana ksheczič dachu, so wot njeho ksheczič dacž. Ale Jan jich i wotrymi šlowami wotpołaja: Wy ješchczjerjowa šchlachta, šchto je wam połajal, pschichodnemu hñewu czeknyč. Czincze hódne plody pokuty. Bóh pyta tajke plody, a pola kohož je njenamaka, teho budže jeho šwurony šud trječicž.

Tajke šu hódne plody pokuty? Špomni na pschirunanje wo šhubjenym šymu. Jako tón w šwojim šhubjenštwje swoju hrěščinu winu pošna, džěšche do so a czinjěšche pokutu a plakašche hótke šylšy. Ale potom poda so wón na pucz i šwojemu nanej, padny psched nim na kolenja a wušnajěšche šo: „Namo, ja šym šhrěščil w nješu a psched tobu.“ Tuto wušnacze běšche hódny plód pokuty. Tež Jan ksheczenik žadašche šebi wot ludži, kotijž so ksheczič dachu, tajke wušnacze hrěchow. A jako farijejszy so wotkarchu, wotpołaja jich. A na tym pobrachuje tež dzenka hñsto njes kshecziatami. W powšchitkowntym so wušnacž, so šmy wšchitzy hrěščinizy, i tonu je drje kóždy šwolnivy. Ale hdyž duchowny někoho na jeho hrěchi połaje, dha so hñsto štanje, so ma 1000 jamotwjenjow a wurěczow, haj, so so rošhñewa. A tola je tajke wušnacze přemi hódny plód pokuty.

Ale na tom njeje došcž! Bóh šebi hišchcze wjazy žada: škutki; psches najche žiwjenje a sadzerženje, psches šmyšljenje, šlowo a czinjenje dyrbinny wopokajacž, so šmy pokutu czinili. Šewal je pokuta prošna. Tamni farijejszy a jadduzejšzy mēnjachu, dofelž mējachu Abrahamu ja wótza, dofelž běchu štanwy Božeho wušwoleneho luda, dofelž so modlachu a w templu woprowachu, tohodla dyrbjal Bóh nad nimi swoje špodobanje mēčž. Nē, praji Jan, wy so mylicze, to wam nicžo njepomha, wy dyrbiecže žiwu byčž kaž so wopravdžitym potomnikam Abrahamu pschishluchja, hewal njebudžecze Božentmu hñewej wucžeknyčž. Tohodla czincze hódne plody pokuty.

To czemny šebi i wutrobje wjacž. Nēchtóžkuli i kshecziatowow mēni: ja šym ksheczeny, ja so modlu, ja šhodžu kemšchi a i špowědži, ja so hrěchow hladam, tohodla dyrbi Bóh mi hñadny byčž, tohodla njemóžu šhubjeny byčž. Nē, luby kshecziatow, ty so mylišch. Wěšcže šmēšch ty so swojeje ksheczenizy, swojeho Božeho džěczatštwja trošchtowacž. Wěšcže dyrbišch ty swoje kshecziatowike pschishluchnoscže dopjelnicž a so modlicž a kemšchi a i špowědži šhodžicž. Ale Bóh žada šebi wjazy wot tebie. Ty dyrbišch nowy człowjek byčž, kiž je w prawdošczi a šwjatošczi žiwny, kiž wjazy njepyta to, šchtož tu na jemji je, ale šchtož we njebjěšach je, kiž so njedawa wjazy wot šebicžiwoscže wobknyčicž, ale wot luboscže, nowy człowjek, wo kotrymž rěka: to štare je šajšchto, hlaj, wšchitko je so nowe czinilo. To je hódny plód pokuty.

Najch tekst škoneži i šchutnym, nastročazym wobrasom. Wótka šekera je ke korjenjam šchtomu pschitkožena. Šsylnej ruzy ju džeržitej; šknadž hišchcže wofomil a ruzy šekeru wušběhujetej a šekera ruba a pscheruba korjenje a to je šknjercž šchtomu. Šchtož je so w pošlednich lětach w naschim ludu štało, to drje nam połaje, so je Bóh šekeru najchemu ludu pschitkožil. A hdyž nasch lud pokutu nječini a so njewobroczi, dha budže šekera Boža do nascheho luda rubacž, Boži šwurony šud budže nasch lud trječicž, bohathych a šhudnych, štarých a mlodnych. O mój ludo, czin pokutu. Ššekera je šknadž korjenju twojeho žiwjenja pschitkožena, tebi, kshecziatow! Šchto wē šwoj kónz, wón šknadž je bliško?! Czín pokutu, czin hódne plody pokuty. Šesuš, twój Sbožnik, kiž jenicžy móže tebi pomhacž a cže wukhowacž, chže hody i tebi pschincž. O wotewi jemu wutrobu, czin pokutu! Šamjen.

W šwjatym adventskim czažu.

Šl ó š: Jedny ze i kralom! njech wšchitko tu leži.

Šraduj so, šhuda ty duchownje dušcha!
Bohatštwu najwjeršche w Šesuju mašch!
Šój dha nētk, pošhwataj, kčž so czi šluchja!
Šhwataj, so šhwalbu, cžěčž Sbožnikaj dajch!
Šomoz nam i njebjěš je pošklat Bóh luby,
Ššwěrnny nam wostal a dopjelnil šlubny.

Wěcznje my twoji byčž czemny a wostacž,
Sbožniko dušchow, poš, wostari pschi naš!
Š twojeje hñady my móžemny dostacž
Šotrjebu cžělnu a duchownmu jaš.
Wšchitko psches tebie Wótž luby nam dari,
Wěrjaza dušcha na Šesuja twari.

Šwarnty na Šnješa, wón nasche je šbože,
Šubosčž je wěczna! o wješelnny so!
Šesuš wšchěch šrudnych tak trošchtowacž móže
Šóle hacž šwěrna macž šamóže to.
Ššylšy wšchě šetřěje Šnješ nam nasch šwěrnny.
Šhwalbu, cžěčž dawaj jom', ludo ty wěrnny!

Njebjěške šlónzo nam šwěczi tak jašnje,
Čžemny dok šylšow nam roššwětlíč chže.
Ššlubny Bóh swoje je dopjelnil krašnje
W Šesuju Sbožnika daril nam je.
Wěrjaze žiwjenje wěczne w nim maja,
Šumohi naš Šhryštuš se šknjertnoy' raja.

Wješel so, dušcha! Šlaj, nasche nētk wšchitko!
Sbožnika wukheho, šwěrneho mašch!
Šhwalba jom' šluchja, cžěčž jemu daj nētko!
Šhwataj, so jemu šwoj' wutrobu dajch.

Wostajmy pschi nim a dzeržmy ho jeho!
Sbóžni su wěrjazn wšchitzn psches njeho.

Jesuko, narodž ho w wutrobje mojej,
Bydl žant we njej a roškwětlej ju!
Wěcžnje daj wostacž mi w luboŕczi žwojej!
Lubo mam tebje a czeŕczič cze chzu.
Sslubjenja žwjate chzyl dopjelnicž žwoje.
Bohatstwo kražne ty wěcžnje žy moje.

Šhwaleny wěcžnje budž, Sbóžniko žwěrnny!
Takle naž wšchitlich ty lubował žy!
S hnady lud wěrjazn wěcžnje je sbóžny.
Cžlowjeŕstwo ſhubjene wumohł žy ty!
Scžinił žy, Jesu, naž džeczi ty Bože!
Najše žy wěcžne, najkražnišče ſbože!

J. W.

Adwent a bjesbóžni.

Druhi adwent předuje nam pschede wšchem poſlednje jaſo-
pſchiindženje Šhrjſtuſkowe. Šchto wšcho ho hačž do tuteho wul-
keho dnja ſtanje, je nam ſdžela doprědka prajene w bibliji.
Šſcheŕcziženjo ho huſto doſeč w liwloŕczi a lěnjorčzi komdža, byčž
dopjelnjeryjo Božeho žłowa. Nawopał bjesbóžni cžlowjeŕojo!
Tuczi ho tał rjez ſ tomu kóčza, pomhacž dopjelnjecž Bože žło-
wo a tał jaſo pomhacž ſkruczičž, ſo Bóh tón Šnjeſ je wěrnny a
žwěrnny a ſo dzerži, ſchtož žłubi, tón Bóh a Šnjeſ, kotrehož tola
hewał přeja a tamaja.

To je po zylej ſenti tał a w naſchich krajačy niž hinał. Ru-
ſkowiſka pał ho nětkole pschede wšchem prózuje, tole ſwěſczičž nam
a zylenu žwětej: Bóh je žwěrnny a dopjelnja žłubjenja. Niž
jeno ſichiz a ſichizowanny je tam w Ruſkej ſ pohórčkom a ſ na-
ſtorlom. Tež to džecžatko w žłobiku njemóžeja widžecž a ſnjeſež.
Tohodla žy ſarjadowali „wulku wójnu“ pschecžiwu hodam. Na
wšach a w měſtach chzedža tutu wjeŕečž a to wožebje w ſchulach.
Šody dyrbja ho ſhubicž a ſ nimi „Bože džecžo“. W nowemburu
žy hižo ſapocželi wojowacž. A tuto wojowanje je jaſo hałle ſa-
pocžatł wulkeho wójniſkeho programa ja lěto 1930/31. A wot-
pohlad je: Niž jeno „Bože džecžo“, ně Bóh dyrbi ho ſniečicž.
Žyła Ruſka dyrbi bjesbóžna byčž! — „Bjesbóžny“, to tał pschi-
póbla, po prawom w polnym ſnyžle tuteho žłowa ničto njeje,
tež najbóle jaſakly bolſchewiſka abo kommuniſta niž. Tola wo
tym žnadž druhi ras žłowežko! —

Ša pschewjedženje tuteho wotpohlada cžinja ho wulke pschi-
hoty. Wójiſko doróſeženych bjesbóžnych ma ho na 9 500 000 wo-
jowariſow powſchicž, wójiſko džeczi na 3 500 000; bjesbóžne wu-
ſtajeŕny maja ho ſarjadowacž a druhe. Wožebje maja ho tſi
nadběhi pschihotowacž a pschewjeſeč: pschecžiwu protosťantiskiſim
žwjedženjam, pschecžiwu katoliſkim a pschecžiwu židowskiſkim; nimo
toho tež hiſchecze pschecžiwu mohamedaniſkim a buddhiſtiſkim
žwjedženjam. Wožebje plačži to hodownemu a pojdžiſcho jaſo
jutrownemu žwjedženjej.

A ſchtož to wožebite a naž žamnyh nanajbóle ſajimaze je:
„Tuta internazionala bjesbóžnych chze ho — jeli ſo tuta powěſečž
wěrna — do Barlina pschepudlicž a wot Barlina najše kraje
dobycž ſa bjesbóžnu kulturu. To reka: Nětk wy! Nětk my!

Něchtóžkuli žnadž praji: Wjele hórje wſchał to njemóže
wjazy byčž; pola naž je tał bjesbóžnych a bjesbóžnoſeče doſečž!
Ale wón ho myli. Trjeba jeno pschirunacž powěſeče ſ Ruſkeje.
Abó cžitacž ſpižy a knihi, tał wožebje tež nowe knihi prof. dra.
Šljina-Barliſkeho: „Welt vor dem Abgrund“.

Adwent. Tón Šnjeſ je dužy. Jeho njepſchecželjo jeryja
nam jeho pschihhad. Njedyrbimny to my wšchitko cžinicž, ſo bych-
my jeho doſtojnje witali?

Adwent, naſch cžaſ a jeho cžlowjeŕojo.

Šchtož dženžniſchi džen njemidži, njeſchjſchi, njecžuje, ſo
naſch žyly cžaſ a wšchitko ſ jednoróſeči, ſ jednorjenemu žiwjenju
wola, cžehnje, nuſuje, wabi, tón je hiſchecze njes tymi, kotſiž ſe
widžazymaj woczomaj a je ſchjſchazymaj wuſchomaj po ſemi wo-
kolo bėhaju — a ani njemidža ani njeſchjſcha. A tutón pschihhad
jednoreho žiwjenja a jednoreho cžaſa ho nětko ſtawa. To je tež
adwent. Adwent dže reka pschihhad. Adwent je pschihhotowacž, je
prjedybėzeč. Tutón jednory cžaſ, kaž chzemny ſkrótko rjez, je žam
adwent a je tał prjedybėzeč druheho, kotryž pschihhadža. Ša nim,
hałle ſa nim, pschitdže ſbožowny cžaſ. Šbožowny tohodla, do-
felž budže tón Šnjeſ w tutym cžaſu bydlicž rad njes cžlowje-
kami, kotſiž žy jednori. Jednori budžeja woni w žwojej wu-
trobje, dofelž budža ponižni. To žy cži, kotſiž žy ſ džatnej ra-
doſeču prajili: Šnježe wostał pola naž! Jednori budža w žwo-
jim ſwonkowonny, w draſczenju, w jėdži, w ježiwjeju a žiwje-
nju hewał. Wšcho budže ſkožene na to, ſchtož je wſſche. Cži-
njeryjo budža teho žłowa: Wytajcze najprjedy Bože krałewo a
jeho prawdoſečž. A tohodla naſhonja: wšchitko druhe budže wam
pschidate.

A tutón cžaſ ho pschihotuje, ale pomakku, tał po nēcžim.
Wšy to lėdy někał ſacžuwanny. Šo pał bychmy to ſacžuli — a
ho pschihhotowali!

Šedžubimny: Šdnyž komu, ho mlodžinje poroť cžini, ſo ho
ſ draſtu hordži, ſo wšchē ſenki žebi na ſchiju powěſcha. Žoniſka
mlodžina bywa huſto doſeč tałle poſudžowana. Ale — a to
prajimny ſa wšcho, ſchtož ho tał mlodžinje, mužſkej a žoniſkej, po-
roťuje — ale, je to wožebite wunamakanje mlodžiny? Abó je
wona to nauwka? Šchto pał je jej ſ wucžerjom był? Šchto
a ſchto ſ pschihhadom? Němſke pschizłowo: Wie die Alten jun-
gen, ſo zwitſchern auch die Jungen! ma tu kaž tež hewał huſto
doſeč prawje. Šewał ho ſhwal, hdyž je mlodny psche ſtareho.
Włóžeſch ho džiwacž, žurſch žwaricž, ſo tež tu druhdny mlodny
psche ſtareho? Šdnyž chzeſch žwaricž a žudžicž, žwar a žudž tnyh,
kotſiž mlodžinje pucž poſaſuja a jej ſmóžnjeja, po tajſch pucžach
ſhodžicž.

Ale šedžubimny dale. Šunje w mlodžinje poſaſuje ho psche-
wrót, jemi ho ſjednorjenje. Na wšach drje niž tał, ale w měſtach.
Dže wulke hibanje psches mlodžinu, hibanje wſchelakeho, jara
wſchelakeho raſa. A w nim jemi ho pomakku drje, ale pał tola
pschewrót ſ jednorej draſcze. A tutón pschitdže. Tutón dyrbi
tež pschicž. Jednora draſta bjes žello a franžkow, bjes na-
ſchinkow a wſchinkow, bjes ſirleſanza. Jednora, pėkna, pschi-
ſtojna a doſtajna draſta — wobraſ jednoreho, pėkneho, pschiſtoj-
neho, doſtojneho ſnutſkowneho cžlowjeŕa a wotblyſchecž jednoreho
cžaſa, kiž je ſapſchimnył to, ſchtož je cžlowjeŕej nuſne a dobre.
A ſ njej chze naž dowjeſeč, ſa nju chze naž pschihotowacž tutón
ſnutſkowny cžlowjeŕ žam je žwojim najnutſkowniſchim žedže-
njom a tohorunja wſchelakore ſwonkowne. To najnutſkowniſche
žedženje cžlowjeŕa dže pał na to, ſchtož je nuſne, niž na njetrje-
hawſche. Do ſwonkowneho žłuiſcha pschede wšchem nuſa, hoſpo-
darſka a powſchitkowna nuſa, a ſ njej khotnoſeč a ſrudoba na-
ſcheho cžaſa. Włoh wſchał prajicž, ſo je tuta hižo wulka doſeč.
Šo wšchem ſdacžu pał tola hiſchecze niž. Cžlowjeŕojo ho tola tał
mało po njej ſkožuja. Ruſa dyrbi tuž a budže tuž hiſchecze
wjeſcha. Abó, — a to je jenicžki wupucž ſ tuteho ſtracha! —
abó cžlowjeŕojo budža wjeſchi w ſpoſnacžu žamoho ho a toho,

šhtož je čaš, šhtož psihichod bebi žada, teho, šhtož čaš, šhtož psihichod bebi žada, teho, šhtož smutskowny čłowjek trjeba, a teho, šhtož sa smutskowneho čłowjeka dožaba, abo šhtož runje prawe a dobre sa njeho.

A kaž budže psihichod, kotryž psihichadža, jednorje idraščenyh čłowjekow widžecz, tak tež čłowjekow s jednorej jědžu, se jednorym ježiwjenjom. Šhto wscho so tola nětko njetrjebawšchi njeje! Čłowjek, čłowjeste čžeto tajkeho nočze, je jenož nawučenc. Čže jenož, šhtož jemu tyje. A wulka hospodarška miša žada, so so kóždy njetrjebawšcheho wostaji — tež w jědži, — a wěšo tež picžu. A tež tu je tak, so tu sapočatki sa tajke psicheměnjenje, sa tajke polepščenje so, a to tež sažo w mlodžinje psichede wschēm. Tu pomhaja tež nowe wunamafanja a iwěščeznja wědomoščze, kotraž je so tež wožebje se ježiwjenškej zprobu saběrała a nam wo mnoho wězach rošjafnjenje dala.

Tak płaczi to hešlo: Budžezje jednor! sa žiwjenje a ježiwjenje powšchitkownje, na psichikad sa žiwjedzenie. Šwječezje žwoje žiwjedzenie jednorje, njech so to, kažez so! Na to so hižo tež džiwa. Sa to psichu a wustupuja jednotlivi a ijednocženštwi psichede wschēm nisy dla — a druhich čłowjekow dla, wožebje krajnych njejšcheczelow dla. To pak njeje přenja psichičžina. Tuta je: poslušacz na najsmutskownišche žedzenie čłowjeka, dušche. Tuto žada pak bebi po jednorym, pětnym, rjanym, čžistym.

Šwjedzenie! Wulki hodowny žiwjedžen so bliži. Mjes wulkmni žiwjedženjemi so hody tón žiwjedžen, kotryž psichede wschēmni čžepi pod njedorosumjenjom čłowjekow. Žlobik, i kotrehož wol a wošol je, a tam to džeczatko do pjeluschkow swite na žnje a žłomje, — mašch hišchže bóle móžneho pohnuwanja, hody žwječžicz jednorje — ale pětnje, a to i džakownej, radoščiwkej wutrobu? Hospodarška miša psichede wschēm wola nětke móžnje, takle žwječžicz hody. Wona njenuje pak jenož tyh, kiž so žami šhudži k tomu, ně tež wschēmch druhich, tež tyh najbohaticich. A šhtož nočze hinaš hody žwječžicz, hač so wjele pjenjs wudawa, tón wudaj tute pjenjesh, ale niz ja to, šhtož je psichewjele a njetrjebawšche, ale sa tyh, pola kotryhž je psichemalo pjenjes abo žanyh. S tym wobradži bebi žamomu a druhim tón hodowny dar, kotryž je žobu najšepchi, psichede wschēm nětke w tajkim čžaku: wutrobni radošč.

Budž ponižny! Tuto pominanje snaje kóždy. Budž jednor! Tuto pominanje snaje jich mjenje. A tola je tuto žobu do tamneho wobšantnjene. A Bože wjedzenie je, naš k ponižnoščzi domjescz, a tuž tež k jednorošczzi. A Bože wjedzenie naš wjedže, njech je tež čłowjeste njedorosumjenje Božich pucžow a Božich myšlow tu wulke! Tuto lěto je nadawš mělo, nam tole prajicz a naš wolacz i nastročžnymi podawšanti k ponižnoščzi k jednorošczzi. Lěto katastrofow je mjenujemy. Wjele je jich bylo a wjazny jich hišchže psichidže sa našchu semju i wodu a se semjerženjom a i druhim. So bychmy byli namafani mudri a niz tórni. So bychmy byli namafani jako poslušarjo niz jenož, ale tež jako čžinjerjo. Tak a jenož tak so nješjebamy ani tu čžajnje ani tam wěčznje.

Bohatstwo morja.

„A žyče so torhachu“, čžitamy w Bibliji. Jěsor Gezaret bě bohaty na rybach. Kažke bohatstwo rybow we morjach bydli, wujafni so nam i powěščze, kotraž i Žendželškeje potkadža.

Město Yarmouth w Žendželškej je wažne sa lojenje rybow, wožebje jerjow. Kaž jara, špónajesh i toho, so bě psiched něšto čžajom na jene dobo 300 rybalskich čžołmow wužeto, jerje lojacž. Wone so wróčichu a psichiwjeshu 11 mi-

lijonow rybow domoj. Łódž, kotraž bě najwjazny našojka, mějesche sa 9600 hr. abo 480 puntow Sterlingow rybow.

Šhto čže to dowulicžicz štworjenja, kotrež so žiwe we wschēmch morjach a wodach našcheje semje?

Zyrfej a stat.

Němski žejm ma byč zastupjerštwi wschēmch wobydleri Němskeje — tež w tym, šhtož nabožinu a wěrwušnacze nastupa, jeli so čže byč wěrne, woprawdžite zastupjerštwi a jeli so žně kóždy štacžan mēcz psichewědčjenje, so je po prawom zastupjenu. Ale w nabožnym a w tym, šhtož wěrwušnacze nastupa, njeje to tak. Licžba zastupjerjow nještožuje so po licžbje wolerjow, hdyž na wěrwušnacze džiwajsch. W nowym němskim žejmje žedži jich 214 šapóžłanzow, kotryž so do šapiska šapikali: „religionslos“, „konfessionslos“, „dissidentisch“, „freireligiös“ abo podobnje, abo kiž so so šapowědžili, dožyla něšto wo nabožinje prajicz. To je 37,1 proz. i tyh 577 wotpóžłanzow. S žykeho wobydlerštwi so pak jenož 3 proz. šwonka kóždeho nabožneho šjednocženštwi. Potajkim: 37 proz. w žejmje, w kraju 3 proz.! Zastupjerjo šozialdemokratije a komunizma mjes tutym 214 so drje šwjetšcha bjes wěrwušnacža abo džšidentoj; ale mjes tutym 214 žlušcheja drje někotji žple wěščze šchješčžijanskim žyřkwojam, hač runje to nješju tak šapikali, a to i wšchčanškich štron a i nazionalistšije štrony. To njech njeje šabyte. Ale njech tuta njerunošč w nowym žejmje tak wulka, w šarym bě tola hišchže wjetšcha. W nim bě so 60 proz. i něšajkim wěrwušnacžom šapikalo, 40 proz. pak tak kaž našpomnjene 37 proz. noweho žejma. — Šladajch-li na jenotliwe štrony, namafajsch ščžehowaze licžby w tak mjen. „Sandbuch“ šapikane: Šozialdemokratška štrona ma mjes 143 zastupjerjemi 10 ewangeliškich a 8 katoliškich, komunizška štrona nima ani ewangeliškeho ani katoliškeho zastupjerja mjes 77. Mjes 107 nazional-šozialistami je 73 ewangeliškich, 28 katoliškich, 1 džšident, 1 žwobodnonabožny. Němsko-nazionalnych je jich 41 a to 36 ewangeliškich a 5 katoliškich; němska ludowa štrona ma mjes 30, 28 ewangeliškich a 1 katoliškeho, hospodarška štrona mjes 23 14 ewangeliškich a 6 katoliškich, statna štrona i ludowej nazionalnej štronu mjes 20 15 ewangeliškich, 3 katoliškich a 1 bjes nabožiny. Žentrum, Bayerška ludowa štrona a němska burška štrona ma jenož katoliškich zastupjerjow, šchješčžijanskšozialna ludowa žlužba, Němsko-Sannoveršžy a ludowi konjervatidni jenož ewangeliškich.

Wschelafe i bliska a dalša.

— S prustich wošadow. We wješzy Pěchcz — Pechern — so džđeržanu žukwicžlu wobnowili a požwječžili. Wo tym možemy drje w dalšich čžizle rosprawječž.

W Šwedškej bu lutherški bškop Stadener sa ministra kulca pomjenowan. To je po 75 lětach sažo přeni kročž, so bu do šchwediškeho ministerija duchowny, kiž je w žlužbie krajneje žyřkwoje, powołany.

— St. Jngbert. Wubjerš sa podkopki St. Jngbert je namjet šchješčžijanskich zastupjerjow psichjal, so so modlerška nutrošč džerži, přjedy hač hórnižy i džšlont šapocznu. Tuta nutrošč bě tam hač do lěta 1920 byla; w tutym lěče bu wotštronjena. Wo 10lětnej pschestawžy so jej nětke sažo w lěče 1930, w lěče katastrofow, jeje štare pravo dali.

Wštwowanje: B. w Š. sa 3. adv., R. w R. sa hodowniczku (4. advent).